

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Dokument na schôdzu

A6-0489/2008

9.12.2008

SPRÁVA

o obchodných a hospodárskych vzťahoch s krajinami západného Balkánu
(2008/2149(INI))

Výbor pre medzinárodný obchod

Spravodajca: Bastiaan Belder

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	Error! Bookmark not defined.
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	Error! Bookmark not defined.
STANOVISKO VÝBORU PRE ZAHRANIČNÉ VECI.....	Error! Bookmark not defined.
STANOVISKO VÝBORU PRE ROZVOJ.....	Error! Bookmark not defined.
VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE	Error! Bookmark not defined.
defined.	

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o obchodných a hospodárskych vzťahoch s krajinami západného Balkánu (2008/2149(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1946/2005 zo 14. novembra 2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 2007/2000, ktorým sa zavádzajú výnimočné obchodné opatrenia pre krajiny a územia zúčastňujúce sa na procese stabilizácie a pridruženía k Európskej únii alebo sú s týmto procesom spojené¹,
- so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1085/2006 zo 17. júla 2006, ktorým sa ustanovuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA)²,
- so zreteľom na závery predsedníctva na rokovaní Európskej rady v Solúne v dňoch 19. – 20. júna 2003, v rámci ktorých sa vyslovil prísľub, že všetky štáty západného Balkánu vstúpia do Európskej únie,
- so zreteľom na rozhodnutie Európskej rady zo 16. decembra 2005 o priznaní štatútu kandidátskej krajiny na členstvo v EÚ Bývalej juhoslovanskej republike Macedónsko a na závery predsedníctva na rokovaní Európskej rady v dňoch 15. – 16. júna 2006, 14. – 15. decembra 2006 a 19. – 20. júna 2008,
- so zreteľom na rozhodnutie o začatí prístupových rokovaní s Chorvátskom, ktoré prijalo rokovanie Európskej rady 3. októbra 2005,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. marca 2008 s názvom Západný Balkán: podpora európskej perspektívy (KOM(2008)0127),
- so zreteľom na rezolúciu Bezpečnostnej rady Organizácie spojených národov č. 1244z 10. júna 1999,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 29. marca 2007 o budúcnosti Kosova a úlohe EÚ³,
- so zreteľom na svoje legislatívne uznesenie z 12. októbra 2006 o návrhu rozhodnutia Rady, ktorým sa poskytuje mimoriadna finančná pomoc Spoločenstva Kosovu⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 23. apríla 2008 o správe o pokroku Bývalej juhoslovanskej republiky Macedónsko za rok 2007⁵,

¹ Ú. v. EÚ L 312, 29.11.2005, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 210, 31.7.2006, s. 82.

³ Ú. v. EÚ C 27 E, 31.1.2008, s. 207.

⁴ Ú. v. EÚ C 308 E, 16.12.2006, s. 141.

⁵ Prijaté texty, P6_TA(2008)0172.

- so zreteľom na svoje uznesenie z 10. apríla 2008 o správe o pokroku Chorvátska za rok 2007¹,
- so zreteľom na svoje odporúčanie Rade z 15. marca 2007 o Bosne a Hercegovine²,
- so zreteľom na svoje odporúčanie Rade z 25. októbra 2007 o vzťahoch medzi Európskou úniou a Srbskom³,
- so zreteľom na svoje legislatívne uznesenie zo 6. septembra 2006 o návrhu rozhodnutia Rady a Komisie o uzatvorení Stabilizačnej a asociačnej dohody medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Albánskou republikou na strane druhej⁴,
- so zreteľom na svoje legislatívne uznesenie zo 13. decembra 2007 o návrhu rozhodnutia Rady a Komisie o uzatvorení Dohody o stabilizácii a pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Čiernohorskou republikou na strane druhej⁵,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 31. januára 2007 o rozšírení hlavných transeurópskych dopravných osí do susedných krajín - Usmernenia o doprave v Európe a susedných regiónoch (KOM(2007)0032),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. marca 2008 týkajúce sa pokroku v prieskumných rozhovoroch, čo sa týka spolupráce so susednými krajinami v oblasti dopravy (KOM(2008)0125),
- so zreteľom na zmluvu o založení energetického spoločenstva EÚ a juhovýchodnej Európy, ktorú podpísali 25. októbra 2005 v Aténach,
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 6. novembra 2007 o stratégii rozširovania a o hlavných úlohách na roky 2007 – 2008 (KOM(2007)0663),
- so zreteľom na svoje uznesenia zo 16. marca 2006 o strategickom dokumente o rozšírení 2005⁶ a z 13. decembra 2006 o oznámení Komisie o stratégii rozšírenia a hlavných úlohách v rokoch 2006 – 2007⁷,
- so zreteľom na všetky ďalšie predchádzajúce uznesenia o krajinách západného Balkánu,
- so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
- so zreteľom na správu Výboru pre medzinárodný obchod a na stanoviská Výboru pre zahraničné veci a Výboru pre regionálny rozvoj (A6-0489/2008),

¹ Prijaté texty, P6_TA(2008)0120.

² Ú. v. EÚ C 301 E, 13.12.2007, s. 224.

³ Prijaté texty, P6_TA(2007)0482.

⁴ Ú. v. EÚ C 305 E, 14.12.2006, s. 141.

⁵ Prijaté texty, P6_TA(2007)0617.

⁶ Ú. v. EÚ C 291 E, 30.11.2006, s. 402.

⁷ Ú. v. EÚ C 317 E, 23.12.2006, s. 480.

- A. keďže Európska rada v Solúne jasne vyjadrila „európske vyhliadky“ štátov západného Balkánu a naznačila, že proces stabilizácie a pridružovania by mal byť celkovým rámcom európskych vzťahov s krajinami západného Balkánu,
- B. keďže Chorvátsko v súčasnosti rokuje s EÚ o prístupení a Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko získala v roku 2005 štatút kandidátskej krajiny,
- C. keďže obchodné úľavy EÚ a finančná pomoc EÚ zohrávali hlavnú úlohu v procese stabilizácie a pridružovania krajín západného Balkánu,
- D. keďže Chorvátsko je na dobrej ceste k dosiahnutiu plného členstva v Európskej únii s vyhliadkami na ukončenie rokovaní v roku 2009, pokračuje v plnení kodanských politických a ekonomických kritérií a bolo uznané za fungujúce trhové hospodárstvo, čo by mohlo slúžiť ako pozitívny príklad pre ostatné krajiny regiónu,
- E. keďže kosovské zhromaždenie prijalo 17. februára 2008 uznesenie, v ktorom vyhlásilo nezávislosť Kosova; keďže Rada 18. februára súhlasila s tým, že členské štáty rozhodnú o svojich vzťahoch s Kosovom v súlade s vnútroštátnou praxou a medzinárodným právom; keďže celková pomoc EÚ Kosovu v rokoch 2007 – 2010 podľa odhadov dosiahne vyše 1 000 000 000 EUR, pričom finančné prostriedky sa využijú na politický a hospodársky rozvoj Kosova a na financovanie príspevku EÚ na medzinárodnú prítomnosť v Kosove,
- F. keďže ekonomická prosperita a úplné začlenenie do vnútorného trhu EÚ a do systému medzinárodného obchodu sú veľmi dôležitými prvkami pre dlhodobú stabilitu a pre trvalo udržateľný ekonomický a sociálny rast v celom regióne západného Balkánu,
- G. keďže citlivo realizované postupné otváranie trhu v krajinách západného Balkánu vrátane individuálneho prístupu k jednotlivým krajinám, ktoré podporí predovšetkým vytvorenie regionálneho trhu, by malo výrazne prispieť k procesu politickej a ekonomickej stabilizácie regiónu,
- H. keďže intenzívnejšia hospodárska spolupráca v regióne západného Balkánu ponúka aj pozitívne vyhliadky pre rast ekonomík členských štátov na juhovýchode EÚ a podporí ich hlbšiu integráciu do jednotného trhu,
- I. keďže Stredoeurópska dohoda o voľnom obchode (CEFTA) zlúčila 32 dvojstranných dohôd o voľnom obchode v regióne juhovýchodnej Európy do jednej súhrnnej regionálnej dohody o voľnom obchode, ktorá posilňuje existujúcu úroveň liberalizácie v regióne pomocou jednotnej siete spravodlivých, transparentných a predvídateľných pravidiel,
- J. keďže hospodársky rast krajín západného Balkánu sa výrazne líši, pričom v roku 2006 sa pohyboval v rozpätí od 3 % v Bývalej juhoslovanskej republike Macedónsko po 10,3 % v Čiernej Hore; a keďže miera nezamestnanosti sa takisto rôzni, od vysokej úrovne, ako napríklad v Kosove (40%) až po nižšie úrovne, ako napríklad v Čiernej Hore (11,9%) v roku 2007,
- K. keďže ekonomiky štátov západného Balkánu do veľkej miery závisia od zahraničného obchodu a keďže celkový dovoz a vývoz predstavujú významný podiel ich HDP; keďže 61 % obchodných tokov regiónu smeruje do EÚ, hoci v rámci zahraničného obchodu EÚ

predstavujú len 2 %,

- L. keďže dopravná infraštruktúra a zjednodušovanie dopravy sú veľmi dôležité pre hospodársky rozvoj, sociálnu súdržnosť a integráciu,
- M. keďže na zabezpečenie udržateľného hospodárskeho rastu, vytvárania pracovných miest a vývozu treba posilniť podporovanie malých a stredných podnikov v krajinách západného Balkánu,
- N. keďže sektor služieb, najmä cestovného ruchu, hrá dôležitú úlohu, pokiaľ ide o hospodárstva krajín západného Balkánu,
- O. keďže na malých trhoch, ako sú tie na západnom Balkáne, sa často vytvárajú kartely, dochádza k reštriktívnym praktikám alebo k zneužívaniu trhovej moci, čo môže mať výrazné dôsledky na regionálny ekonomický rast, na mieru nezamestnanosti a na sociálny rozvoj,
- P. keďže hospodárstva krajín západného Balkánu sú veľmi rôznorodé a majú rozdielne charakteristické znaky, napríklad Albánsko, Chorvátsko a Čierna Hora sa od ostatných hospodárstiev západného Balkánu odlišujú v tom zmysle, že je pre ne kľúčové odvetvie cestovného ruchu,
- Q. keďže všetky krajiny západného Balkánu uzavreli s EÚ stabilizačnú a asociačnú dohodu,

Všeobecné úvahy

1. víta pokrok dosiahnutý v procese stabilizácie a pridruženia a najmä nedávne podpísanie dohôd o stabilizácii a pridružení (SAA) s Bosnou a Hercegovinou a so Srbskom; vyzýva členské štáty, aby čo najskôr ukončili ratifikačný proces všetkých SAA; víta dosiahnutý pokrok pri implementácii dočasnej dohody a vyzýva krajiny západného Balkánu, aby pokračovali v úsilí v tejto oblasti; zdôrazňuje význam ďalšieho posilňovania multilaterálneho rozmeru procesu stabilizácie a pridruženia s cieľom v plnom rozsahu obnoviť regionálnu spoluprácu vo všetkých oblastiach;
2. pripomína „európske vyhliadky“ krajín západného Balkánu, ktoré boli jasne vyjadrené na rokovaní Európskej rady v Solúne; upozorňuje však, že budúce pristúpenie krajín západného Balkánu do EÚ je prísne podmienené splnením všetkých podmienok a požiadaviek stanovených EÚ vrátane kodanských kritérií na členstvo a úspešným zavŕšením procesu stabilizácie a pridružovania, ktorého súčasťou je regionálna spolupráca, dobré susedské vzťahy a plná spolupráca s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu;
3. zdôrazňuje že seriózne vyhliadky na členstvo v EÚ môžu pre štáty západného Balkánu pôsobiť ako katalyzátor pri motivovaní ich obyvateľstva a vlád, aby sa vzdali spiatočnického nacionalizmu a sektárskeho násillia a aby sa vydali na cestu budúcej integrácie s ostatnou Európou; okrem toho sa tým zlepši pomerne zlý obraz západného Balkánu v EÚ pre nedávne vojny a politické spory v uplynulých desaťročiach, čo zasa bude podnecovať podniky EÚ, aby zintenzívnili obchodovanie s regiónom;

4. povzbudzuje Európsku úniu, aby naďalej prejavovala záujem o západný Balkán, najmä v tomto politicky chýlostivom období; naliehavo vyzýva Radu a Komisiu, aby si uvedomili, že pre EÚ ani pre krajiny západného Balkánu nie je výhodné vytváranie „čiernej diery“ v Kosove; preto žiada inštitúcie EÚ, aby sa v oblasti aktívne angažovali s cieľom zabrániť napätiu;
5. domnieva sa, že z hľadiska celkového prístupu prijatého voči krajinám západného Balkánu sa musia zohľadňovať rozdiely medzi jednotlivými krajinami regiónu, čo sa týka úrovne ich ekonomického rozvoja a plnenia acquis EÚ a pravidiel WTO; preto zdôrazňuje dôležitosť toho, aby sa každá z krajín západného Balkánu uberala k členstvu v EÚ výslovne individuálnou cestou, a to okrem iného na základe ich jednotlivého plnenia kodanských kritérií, ako aj podmienok a požiadaviek stanovených EÚ;
6. víta dohody o zjednodušení vízového režimu a readmisii, ktoré nadobudli platnosť v januári 2008, a dialóg o plánoch na postupnú liberalizáciu vízového režimu pre krajiny západného Balkánu; domnieva sa, že naozaj treba zlepšiť a vytvoriť dobre fungujúci colný režim, aby sa uľahčili obchodné toky a aby sa zabezpečila užšia hospodárska a obchodná spolupráca; víta rozhodnutie Komisie ponúkať v rámci programu Erasmus Mundus stále viac štipendií študentom z krajín západného Balkánu;

WTO a CEFTA

7. vyzýva Komisiu a Radu, aby prijali vhodné opatrenia na podporu prehlbovania integrácie krajín západného Balkánu do svetového obchodného a ekonomického systému, najmä prostredníctvom členstva vo WTO pre tie krajiny, ktoré ešte nie sú členmi tejto organizácie; s potešením berie na vedomie, že Albánsko, Chorvátsko a Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko už sú členmi WTO; zdôrazňuje, že liberalizáciu obchodu musí sprevádzať znižovanie chudoby a miery nezamestnanosti, podporovanie hospodárskych a sociálnych práv a chránenie životného prostredia;
8. zdôrazňuje impulz regionálnej spolupráce a dobrých susedských vzťahov pre hospodársky rast v oblasti a dôležitosť úlohy, ktorú v tomto procese má CEFTA; zdôrazňuje, že CEFTA môže mať dôležité miesto aj v budúcej integrácii regiónu do EÚ posilňovaním hospodárskych a obchodných vzťahov medzi EÚ a krajinami západného Balkánu; preto sa domnieva, že CEFTA významnou mierou prispieva k prípravám krajín západného Balkánu na prístupenie do Európskej únie;
9. vyzýva vlády štátov západného Balkánu, aby ďalej preskúmali možnosti opatrení na prehlbenie obchodnej liberalizácie v oblastiach, ktoré boli doteraz vyňaté, a aby zaviedli mechanizmy na systematický boj proti akémukoľvek porušovaniu medzinárodných práv duševného a priemyselného vlastníctva; vyzýva tiež tieto vlády, aby sa pripojili k acquis Spoločenstva a aby prijali kroky na ukončenie všetkých praktík a opatrení, ktoré vytvárajú netarifné obchodné prekážky;

Európska pomoc a západobalkánska účasť na reformnom procese

10. vyjadruje podporu úsiliu krajín západného Balkánu o reformu a regionálnu spoluprácu prostredníctvom ich nástroja predvstupovej pomoci; zdôrazňuje skutočnosť, že krajiny západného Balkánu sú jedinými „pánmi“ ich reformného procesu; naliehavo vyzýva

krajiny západného Balkánu, aby sa chopili zodpovednosti za vypracovanie dostatočného množstva ambiciózných projektov na využívanie dostupných európskych finančných prostriedkov bez toho, aby boli príliš pasívne alebo závislé od európskych iniciatív;

11. - zdôrazňuje úlohu regiónov v hospodárskom a spoločenskom rozvoji a v tejto súvislosti význam nástroja predvstupovej pomoci (IPA) pre podporu krajín západného Balkánu v procese demokratizácie a hospodárskej a spoločenskej transformácie a harmonizácie s európskymi normami, ako aj pre priblíženie sa týchto krajín štruktúram EÚ;
12. žiada Komisiu a členské štáty, aby pre nástroj IPA vyčlenili dodatočné finančné prostriedky, ktoré sú potrebné na rozvoj projektov podľa potrieb a aby zabezpečili účinnú a sústredenú pomoc na miestnej a regionálnej úrovni; zdôrazňuje význam projektov „ľudia ľuďom“ (people-to-people), ktoré sú zvlášť vhodné na to, aby ľuďom priamo na mieste sprostredkovali pridanú hodnotu Európskej únie;
13. víta skutočnosť, že jednou z priorít nástroja IPA je prispievať k rozvoju inštitucionálnych a administratívnych kapacít na západnom Balkáne na vnútroštátnej a regionálnej úrovni; vyzýva Komisiu, aby posilnila túto oblasť činnosti s cieľom stimulovať rozvoj verejnej správy a pripraviť tieto krajiny a regióny na využívanie štrukturálnych fondov a podporovať ich prispôsobenie sa európskym normám vzhľadom na ich možné prístupenie v budúcnosti; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila vysokú transparentnosť pri budovaní inštitúcií a aby prijala vhodné opatrenia na zabránenie korupcii;
14. vyzýva Radu a Komisiu, aby štátom v regióne poskytovali ekonomickú a administratívnu technickú pomoc prostredníctvom kvalifikovaných osôb v spolupráci s medzinárodnými a regionálnymi organizáciami, ktoré sa venujú ekonomickým otázkam západného Balkánu, s cieľom posilniť miestne verejné štruktúry, vytvoriť účinnejšiu a pestrejšiu hospodársku základňu a zlepšiť prenikanie miestnych produktov na zahraničné trhy, najmä na trhy EÚ;
15. navrhuje, aby členské štáty ponúkali krajinám západného Balkánu programy typu vláda vláde, ktoré týmto krajinám poskytujú konkrétnu pomoc, odbornú prípravu a usmerňovanie na národných ministerstvách pre oblasti, o ktoré vyslovene požiadali úrady štátov západného Balkánu; zdôrazňuje, že tieto programy môžu mať významnú úlohu pri implementovaní acquis EÚ v tomto regióne, pričom štátom západného Balkánu ponúkajú možnosť výberu konkrétnej formy pomoci, ktorú potrebujú;
16. vyzýva Komisiu, aby riadne a včas predložila Parlamentu na schválenie všetky nové návrhy zamerané na poskytnutie mimoriadnej rozpočtovej pomoci krajinám západného Balkánu; zdôrazňuje, že ďalšia finančná pomoc západnému Balkánu, najmä Kosovu, by mala byť podmienená tým, že tieto krajiny s pomocou medzinárodných finančných inštitúcií vypracujú súhrnný a realistický dlhodobý plán hospodárskeho rozvoja;
17. domnieva sa, že miestne a regionálne orgány zohrávajú rozhodujúcu úlohu pri trvalo udržateľnom hospodárskom rozvoji a posilňovaní občianskej spoločnosti, pretože konkretizujú vnútroštátne priority a priority Spoločenstva prostredníctvom projektov nadväzujúcich partnerstvá so subjektmi verejného a súkromného sektora;
18. zdôrazňuje význam cezhraničnej a nadnárodnej spolupráce pre rozvoj spoločných

projektov a vytváranie trvalých väzieb medzi regiónmi západného Balkánu, ako aj medzi nimi a regiónmi členských štátov; zároveň zdôrazňuje, že prospech z takejto spolupráce nie je len hospodárskej povahy, ale zahŕňa aj politický a ľudský rozmer, ktorý umožňuje zblížovanie medzi národmi a vládami a z dlhodobého hľadiska zaisťuje stabilitu a prosperitu v tomto regióne;

19. povzbudzuje regióny EÚ, aby iniciovali vytvorenie cezhraničných projektov s regiónmi západného Balkánu s cieľom nadviazať úzku a dlhodobú spoluprácu na regionálnej úrovni aj v oblasti výmeny skúseností a osvedčených postupov v rámci rozvoja európskych sietí regionálnej spolupráce; domnieva sa, že posilnenie Rady pre regionálnu spoluprácu umožní podporiť spoluprácu v regióne;

Hospodárske politiky, energetika, doprava a životné prostredie

20. naliehavo vyzýva krajiny regiónu, aby v úzkej spolupráci s Komisiou a inými dôležitými medzinárodnými finančnými inštitúciami udržiavali a rozširovali zisky v makroekonomickej stabilite prostredníctvom zdravej fiškálnej a menovej politiky, čo je predpokladom trvalého hospodárskeho rastu; ďalej naliehavo vyzýva krajiny, aby zrýchlili tempo štrukturálnych reforiem, najmä v oblastiach daňovej politiky, cla a administratívy, upevňovaním zásady transparentnosti a zodpovednosti a podporovaním spoľahlivého hospodárenia vo verejnom sektore;
21. zdôrazňuje potrebu poskytnúť väčšiu podporu rozvoju súkromného sektora a investíciám do infraštruktúry v regióne okrem iného prostredníctvom intenzívnejšej spolupráce s Európskou investičnou bankou, ako aj s Európskou bankou pre obnovu a rozvoj a ostatnými medzinárodnými finančnými inštitúciami;
22. domnieva sa, že pre hospodársky rozvoj regiónu je nevyhnutné vytvoriť priaznivé investičné prostredie, a vyzýva Komisiu a štáty západného Balkánu, aby spolupracovali na zintenzívnení hospodárskych reforiem prostredníctvom vypracovania plánov strategického rozvoja s cieľom realizovať investičné projekty, ktoré majú význam pre región ako celok;
23. vyslovuje pochvalu vládam krajín západného Balkánu za pokrok, ktorý doteraz dosiahli v hospodárskej oblasti, a za zachovanie makroekonomickej stability; víta realizáciu daňovej politiky a politiky fiškálnej disciplíny zo strany vlád, ktoré priniesli zvýšenie príjmov štátneho rozpočtu;
24. zdôrazňuje dôležitosť ďalšieho rozvoja energetickej spolupráce v regióne, najmä prostredníctvom rozvoja obnoviteľných zdrojov energie, vytváraním otvorených, spoľahlivých a konkurenčných trhov a zlepšovaním všeobecných podmienok na rozširovanie energetickej infraštruktúry v tomto regióne vrátane zvýšených prepojovacích kapacít medzi susediacimi členskými štátmi EÚ a partnerskými krajinami; zdôrazňuje dôležitú úlohu, ktorú pri plnení tohto cieľa hrá Energetické spoločenstvo;
25. domnieva sa, že rozvoj prístavu Rijeka v Chorvátsku je mimoriadne dôležitým projektom pre Európsku úniu; je presvedčený, že je v záujme Európskej únie, aby sa tento projekt čo najskôr realizoval;

26. zdôrazňuje, že ochrana životného prostredia je dôležitým prvkom trvalo udržateľného rozvoja v regióne západného Balkánu; považuje za nevyhnutné, aby Komisia a vlády krajín západného Balkánu podporovali rozumné politiky a stratégie zamerané na ochranu životného prostredia v súlade s právnymi predpismi EÚ v oblasti ochrany životného prostredia;
27. považuje za dôležité, že štáty západného Balkánu uplatňujú spoločné zásady a usmernenia európskej námornej politiky, a zdôrazňuje potrebu účinného a pre životné prostredie prijateľného využívania rieky Dunaj ako významného dopravného koridoru a miesta výskytu cenných zdrojov v súlade s právnymi predpismi EÚ; v tejto súvislosti podporuje prebiehajúce regionálne iniciatívy a organizácie (a najmä Medzinárodnú komisiu na ochranu rieky Dunaj), ktoré sú zamerané na ochranu životného prostredia, lepšie využívanie prepravnej kapacity vnútrozemských vodných ciest a vyššiu úroveň predchádzania katastrofám na Dunaji;
28. pripomína, že je tiež nevyhnutné zintenzívniť obchod s poľnohospodárskymi produktmi s Chorvátskom, aby sa Chorvátsko po pristúpení mohlo čo najhladšie pripojiť k spoločnej poľnohospodárskej politike;
29. uznáva osobitné zemepisné podmienky regiónu a jeho strategickú polohu, vďaka ktorým sa oblasť stáva prirodzenou križovatkou pre obchod, najmä s primárnymi energetickými produktmi (ropou a zemným plynom) medzi Európou a Áziou; víta začiatok realizácie významných subregionálnych dopravných projektov, ako je juhovýchodná os, ktoré v skutočných podmienkach uľahčia začlenenie krajín západného Balkánu do širšej siete energetických potrubí spájajúcej EÚ s Tureckom a kaukazskými krajinami; vyzýva Komisiu a krajiny západného Balkánu, aby pripravili dostatok finančných zdrojov na modernizáciu infraštruktúry s osobitným dôrazom na sektor logistiky a aby realizovali reformy nevyhnutné na to, aby sa sektor stal konkurencieschopnejším a dynamickejšim;
30. zdôrazňuje, že je nutné odstrániť administratívne prekážky v oblasti maloobchodu, ktoré bránia rozvoju konkurencieschopnejších obchodníkov s potravinami, pretože neefektívnosť obchodu s potravinami narúša snahy európskych výrobcov preniknúť na trh;
31. zdôrazňuje potrebu ďalšej podpory rozvoja malých a stredných podnikov podľa Európskej charty pre malé podniky, ktorú podporili všetky krajiny západného Balkánu; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby malým a stredným podnikom zabezpečili prístup ku štrukturálnym fondom EÚ a aby poskytovali viac prostriedkov na financovanie projektov súvisiacich s malými a strednými podnikmi; vyzýva Komisiu, aby zostavila inštitučný rámec na zlepšenie spolupráce medzi Spoločenstvom a súkromným sektorom v krajinách západného Balkánu, čo zabezpečí primerané využívanie fondov Spoločenstva;
32. zdôrazňuje potrebu rozšíriť rozsah spolupráce medzi EÚ a krajinami západného Balkánu v oblasti vzdelávania a vedy, čo vytvorí podmienky na stabilný hospodársky rozvoj a rast v regióne, a podporí tak integráciu krajín západného Balkánu do spoločného hospodárskeho priestoru, spoločného priestoru výskumu a vzdelávania, ako aj ich účasť na trhu práce v súlade s predpismi a požiadavkami EÚ;
33. so zreteľom na to, že medzinárodná finančná kríza zasiahla aj Európu a môže mať

nepriamy vplyv na obchod a zahraničné investície v krajinách západného Balkánu, vyzýva Komisiu, aby sledovala tento vývoj a v prípade potreby prijala vhodné opatrenia s cieľom zabezpečiť hladký priebeh procesu stabilizácie a pridruženia, ktorý je v tomto regióne dôležitým faktorom stability a ktorého realizácia je v najlepšom záujme samotnej EÚ;

Finančné služby, colné služby, boj proti organizovanému zločinu a korupcii

34. domnieva sa, že z hľadiska hospodárskeho rozvoja krajín v tomto regióne je veľmi dôležité, aby tieto krajiny podstatne reformovali bankové a poisťovacie systémy, vypracovali efektívny systém mikropôžičiek a zlepšili reguláciu a kontrolu bankových činností, čím by položili základy postupného otvárania ich finančných trhov;
35. požaduje od štátov v tomto regióne, v ktorých je štátna služba poznačená korupciou, aby prijali všetky vhodné opatrenia na boj proti nej a aby zabezpečili lepšie a transparentnejšie fungovanie colných služieb v súlade s normami, ktoré určili EÚ a Svetová colná organizácia;
36. zdôrazňuje, že treba zintenzívniť a sprísniť colné kontroly s cieľom bojovať proti pašovaniu, falšovaniu a pirátskej výrobe tovaru; tieto praktiky okrem strát spôsobených na príjmoch predstavujú veľké nebezpečenstvo pre zdravie obyvateľov tak EÚ, ako aj krajín západného Balkánu;
37. víta lepšie podnikateľské ovzdušie a opatrenia na odstraňovanie právnych a administratívnych prekážok v začiatkoch podnikania; vyjadruje však znepokojenie nad tým, že existujú kartely a že takzvaní magnáti v niektorých krajinách západného Balkánu zneužívajú trhovú moc; naliehavo vyzýva vlády krajín západného Balkánu, aby zintenzívnil boj proti korupcii a vypracovali primeranú politiku hospodárskej súťaže, ktorá musí zahŕňať aj štátne podniky;
38. vyzýva krajiny západného Balkánu, aby vypracovali politiky zamestnanosti a daňové politiky a aby tak riešili problémy súvisiace s nezamestnanosťou, pomerne vysokými mzdami a vysokou mierou tieňovej ekonomiky;
39. zdôrazňuje, že spravodlivá a transparentná regionálna cezhraničná hospodárska súťaž v prípade verejného obstarávania je dôležitým stavebným prvkom skutočne integrovaného regionálneho trhu; vyzýva krajiny západného Balkánu, aby posúdili potenciál verejného obstarávania na stabilizáciu udržateľného hospodárskeho rozvoja a aby znásobili svoje úsilie o integrovanejší a lepšie fungujúci systém verejných objednávok uplatňujúci zásadu nediskriminovania medzi domácimi a regionálnymi dodávateľmi;

o

o o

40. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade a Komisii a parlamentom a vládam členských štátov a príslušných krajín.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Úvod

Mnohí považovali Juhosláviu ešte pred vojnami v deväťdesiatych rokoch minulého storočia za možného kandidáta na vstup do Európskeho spoločenstva. Počas desaťročia juhoslovanských vojen sa európsky referenčný rámec drasticky zmenil. Iba Slovinsko, najbohatšia a najrozvinutejšia republika, dokázala využiť možnosť stať sa členom EÚ v roku 2004 a v roku 2007 vstúpiť do eurozóny. Vojny znamenali pre ostatné bývalé juhoslovanské republiky nielen veľké straty na ľudských životoch, ale zároveň aj vážny úpadok na úrovni hospodárstva a infraštruktúry, ktorý súvisel s vojenskými operáciami, ako aj s nedostatkom investícií a chýbajúcou údržbou infraštruktúry.

Situácia v Albánsku je z hospodárskeho hľadiska porovnateľná, pretože zaostalý stav krajiny v kombinácii s katastrofálnymi hospodárskymi rozhodnutiami komunistickej vlády spôsobili, že Albánsko na konci vlády Envera Hodžu bolo krajinou, ktorá sa musela znova vybudovať.

EÚ zohrávala v procese politickej a hospodárskej obnovy krajín bývalej Juhoslávie priekopnícku úlohu. Rada v roku 2003 v gréckom Solúne jasne sformulovala európske vyhliadky krajín na západnom Balkáne. Chorvátsko a Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko sú oficiálnymi kandidátmi na vstup do EÚ a ostatným krajinám západného Balkánu sa priznal štatút možných kandidátov na členstvo.

EÚ v súvislosti so západným Balkánom prevzala na seba obrovskú zodpovednosť a úloha, ktorá stojí pred EÚ, je sama osebe veľmi zložitá. Toto sa ešte viac skomplikuje skutočnosťou, že región ako celok ešte nie je vyvážený. Stále existujú ohniská napätia a skryté konflikty, ktoré v prípade, keď sa pre ne nenájde vhodné riešenie, môžu narušiť, spomaliť, ba dokonca prerušiť mierový proces v balkánskych krajinách a ich prístup do EÚ.

V tejto správe sa pokúšame o náčrt prehľadu hospodárskych a obchodných vzťahov s krajinami západného Balkánu a o hľadanie možností, ako možno pomocou ekonomických a finančných nástrojov, ktoré EÚ má k dispozícii, podporovať stabilizáciu regiónu, urýchľovať rozvoj týchto krajín a zabezpečiť vyššiu životnú úroveň ich obyvateľov vzhľadom na ich pridruženie sa k EÚ.

Úloha EÚ

EÚ musí mať hlavnú úlohu pri obnove západného Balkánu. Proces stabilizácie a pridružovania zostáva politickým pozadím, na ktorom sa rozvíjajú vzťahy medzi EÚ a západným Balkánom. V tejto súvislosti sa dohody o stabilizácii a pridružení, obchodné preferencie a technická a finančná pomoc stávajú tromi piliermi, na základe ktorých EÚ chce tento región stabilizovať a balkánske krajiny priblížiť k jej vlastnému právnemu a ekonomickému systému.

Úroveň rozvoja a preberania *acquis communautaire* nie je vo všetkých krajinách rovnaká, a preto treba napriek jednotnej stratégii zvoliť konkrétne prístupy, ktorú sú takpovediac šité na mieru.

Na záver uvádza, že pokrok v rokovaní o pridružení (alebo ich začiatok pre budúce kandidátskej krajiny) s krajinami západného Balkánu musia závisieť od plného dodržiavania kodanských kritérií a bezpodmienečného rešpektovania demokratických zásad a ľudských práv.

Vstup do WTO

Neodmysliteľnou podmienkou rozvoja krajín západného Balkánu je ich vstup do WTO. Chorvátsko, Albánsko a Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko sú už členmi WTO, kým Bosna a Hercegovina, Srbsko a Čierna Hora získali štatút pozorovateľa a nedávno začali rokovania o členstve.

Vstup do WTO je potrebný na to, aby sa krajiny zaradili do svetového obchodného systému a aby dokázali profitovať z možností, ktoré globalizácia môže ponúkať v oblasti hospodárskeho rozvoja a priamych zahraničných investícií.

Váš spravodajca usudzuje, že Európska komisia by mala ďalej podporovať úsilie týchto krajín počas rokovaní s WTO a poskytovať im primeranú technickú a diplomatickú pomoc.

Stredoeurópska dohoda o voľnom obchode (CEFTA)

CEFTA, ktorej zmluvnými stranami sú všetky krajiny západného Balkánu, prešla omladzovacím procesom a predstavuje dôležitý míľnik na ceste k vybudovaniu regionálneho vnútorného trhu.

EÚ sa síce stala najdôležitejším obchodným partnerom všetkých krajín západného Balkánu, ale nevyhnutnou prioritou tak z ekonomického, ako aj politického hľadiska zostáva rozšírená regionálna spolupráca v hospodárskej a obchodnej oblasti.

Váš spravodajca, ktorý vyjadril spokojnosť s vonkajšou podporou EÚ pri zrode dohody CEFTA, v tejto súvislosti považuje za žiaduce, aby sa Komisia zasadzovala za vytvorenie skutočne regionálneho ekonomického spoločenstva, ktoré dobre funguje a v čo najväčšej miere spadá do rozsahu pôsobnosti právnych predpisov Spoločenstva.

Dohody o stabilizácii a pridružení

Dohody o stabilizácii a pridružení sú, ako sa už povedalo, oporným pilierom našich vzťahov s krajinami západného Balkánu. Najnovšie dohody o stabilizácii a pridružení sa podpísali v roku 2007 s Čiernou Horou a začiatkom roku 2008 so Srbskom a Bosnou a Hercegovinou. Nie všetky dohody o stabilizácii a pridružení vstúpili do platnosti, ale Komisia sa pomocou dočasných dohôd postarala o to, že obchodné ustanovenia týchto dohôd nadobudli účinnosť skôr.

Tieto dohody o stabilizácii a pridružení sú dôležitou súčasťou smerovania krajín západného Balkánu do Európskej únie. Váš spravodajca zdôrazňuje, že uzatváranie týchto dohôd nesmie vyústiť do bezpodmienečného „skoku vpred“, ktorý nevyplýva z uvedených kodanských kritérií.

Nová strategická úloha západného Balkánu

Balkán príliš dlho tvoril vzdialený kút Európy, čo vyústilo do zaostalosti a do zavádzania logistiky a energetického a dopravného systému, ktoré nevyhovovali potrebám regiónu a ktoré narúšajú hospodársky rozvoj celej oblasti a možno aj celej EÚ.

Váš spravodajca v tejto súvislosti uznáva, že v modernizácii infraštruktúry regiónu sa dosiahol výrazný pokrok, ale domnieva sa, že treba klásť ešte väčší dôraz na úplné začlenenie západného Balkánu do ekonomického poriadku EÚ spolu s riadnym dodržiavaním európskych pravidiel hospodárskej súťaže.

Rozvoj regionálneho dopravného systému západného Balkánu ponúka nielen lepšie podmienky na regionálny hospodársky rozvoj, ale zároveň umožní efektívnejšie a lacnejšie prepojenie trhov celej juhovýchodnej Európy a Turecka na trhy strednej a západnej Európy.

Rozvoj balkánskej regiónu však nemožno považovať za zaručený, ak sa popri dôležitých dopravných spojeniach, ako sú diaľnice, železnice, prístavy a letiská, nebude rozvíjať systém periférnych cestných spojení, ktorý bude efektívny a v dobrom stave.

Energetika je pre krajiny západného Balkánu dôležitou témou. Nijaká z týchto krajín totiž nemá veľké energetické zásoby, vďaka čomu sú závislé od dodávok energie od zahraničia. Najlepším riešením by bolo, keby sa problematika energetickej situácie západného Balkánu zaradila do kontextu rozvíjajúcej sa európskej energetickej politiky. To znamená, že krajiny západného Balkánu nemusia dovážať ropu a plyn len z Ruska, ale že sú rovnako dôležitou súčasťou európskeho zámeru, ktorým je dosiahnuť väčšiu rozmanitosť dodávateľov prostredníctvom dodávok energie z Kaukazu a zo strednej Ázie.

Hospodárske a vládne reformy v krajinách západného Balkánu

Jedným z problémov, ktoré balkánskym krajinám veľmi škodia, je pomerne slabé postavenie vlád. Miestne vlády a EÚ už vyvinuli veľa úsilia, ale ešte treba veľa urobiť na vytvorenie efektívneho a moderného riadenia štátu. Váš spravodajca v tejto súvislosti navrhuje, aby členské štáty EÚ vypracovali program vláda vláde, v rámci ktorého krajiny západného Balkánu budú dostávať podporu a pomoc, ktorá je šitá na mieru potrebám ich ministerstiev.

V prvom rade treba reformovať daňový systém, posilniť colné služby jednotlivých krajín západného Balkánu a účinne bojovať proti korupcii a organizovanému zločinu vo všeobecnosti. Váš spravodajca je presvedčený o tom, že hospodársky rast balkánskych krajín a ich približovanie sa k EÚ sa pre tieto nedostatky výrazne spomalia. Okrem toho treba reformovať bankový a poisťovnícky systém, čím sa zabezpečí lepšie riadenie hospodárstva, ľahšia dostupnosť úverov pre miestne podniky a účinnejší boj proti praniu špinavých peňazí.

Politika v oblasti priemyslu, poľnohospodárstva a služieb

Hospodársky rast krajín západného Balkánu je v súčasnosti pomerne veľký a prináša nádej do budúcnosti. Na makroekonomickej úrovni však existuje veľa problémov, ktoré treba riešiť. Obrovský obchodný deficit (napríklad s EÚ), nedostatočná a zastaraná priemyselná výroba,

mimoriadne rozdrobené hospodárstvo, v ktorom prevažujú najmä malé a stredné podniky a často veľmi malé podniky, a miera nezamestnanosti, ktorá v niektorých prípadoch dosahuje asi 50 % obyvateľstva v produktívnom veku, to všetko sú faktory, ktoré môžu narušiť hospodársky rast krajín tohto regiónu, a tým aj ich vývoj smerom k členstvu v EÚ.

Váš spravodajca sa však domnieva, že tieto ciele možno realizovať s plným prihliadaním na životné prostredie a na sociálnu legislatívu Spoločenstva a medzinárodné právne predpisy, ktoré chránia prácu, pričom sa všetkým etnickým menšinám zároveň zaručí prístup na pracovný trh a k vyššiemu vzdelaniu.

Niekoľko záverečných poznámok

Politické začlenenie západného Balkánu do EÚ sa môže uskutočniť iba prostredníctvom lepšej a intenzívnejšej regionálnej a medzinárodnej hospodárskej spolupráce. Krajiny západného Balkánu môžu pristúpiť oveľa rýchlejšie, keď dokážu, že majú k dispozícii účinný systém riadenia a zdravé a dynamické hospodárstvo. Únia pritom musí prejavovať skutočný záujem o západný Balkán. Časť hospodárskych problémov v tejto oblasti stále súvisí so zlým imidžom regiónu. Tento imidž sa výrazne zlepší vtedy, keď Únia naznačí, že chce naozaj splniť svoj prísľub, ktorým je vstup týchto krajín do EÚ podľa plánu.

EÚ vyčlenila na obdobie rokov 2007-2010 takmer 8 miliárd EUR na pomoc, ale bez primeranej spolupráce a bez pocitu, že všetci sa usilujú o dosiahnutie spoločného cieľa, sa želané výsledky nedosiahnu. Preto treba, aby sa krajiny západného Balkánu pociťovali, že zodpovedajú za vlastný proces reforiem. Táto zodpovednosť sa musí preniesť do vypracúvania dostatočne dobrých projektov, prostredníctvom ktorých sa dokážu optimálne využiť disponibilné finančné prostriedky EÚ. EÚ a ďalší regionálni aktéri sa musia striedavo usilovať o nájdenie konečného riešenia sporov, s ktorými sa tento región stále stretáva, pričom všetkým skupinám obyvateľstva na západnom Balkáne treba zaručiť rovnaké zaobchádzanie a rovnaké možnosti rozvoja.

6.11.2008

STANOVISKO VÝBORU PRE ZAHRANIČNÉ VECI

pre Výbor pre medzinárodný obchod

k obchodným a hospodárskym vzťahom s krajinami západného Balkánu
(2008/2149(INI))

Spravodajca výboru požiadaného o stanovisko: Kristian Vigenin

NÁVRHY

Výbor pre zahraničné veci vyzýva Výbor pre medzinárodný obchod, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. víta pokrok dosiahnutý v procese stabilizácie a pridruženia a najmä nedávne podpísanie dohôd o stabilizácii a pridružení (SAA) s Bosnou a Hercegovinou a so Srbskom; vyzýva členské štáty, aby čo najskôr ukončili ratifikačný proces všetkých SAA; víta dosiahnutý pokrok pri implementácii dočasnej dohody a vyzýva krajiny západného Balkánu, aby pokračovali v úsilí v tejto oblasti; zdôrazňuje význam ďalšieho posilňovania multilaterálneho rozmeru procesu stabilizácie a pridruženia s cieľom v plnom rozsahu obnoviť regionálnu spoluprácu vo všetkých oblastiach;
2. pripomína závery predsedníctva zo zasadnutia Európskej rady v Solúne v dňoch 19. – 20. júna 2003, v rámci ktorého bolo všetkým štátom západného Balkánu prisľúbené, že sa stanú členmi Európskej únie, a pripomína aj salzburské vyhlásenie EÚ a krajín západného Balkánu z 11. marca 2006, ktoré potvrdilo dôležitosť dobrých susedských vzťahov a potrebu zachovať mier a posilniť stabilitu a bezpečnosť na západnom Balkáne;
3. zdôrazňuje význam ľahkého prístupu pre občanov krajín západného Balkánu do Európskej únie, ktorý by sa mal umožniť vhodným vízovým režimom; víta v tejto súvislosti dohody o zjednodušení vízového režimu a readmisii, ktoré nadobudli platnosť 1. januára 2008; zdôrazňuje však, že občania týchto krajín naďalej čelia problémom pri získavaní víz do krajín EÚ; vyzýva Komisiu, aby vyvinula maximálne úsilie o pokračovanie dialógu s krajinami tohto regiónu a o realizáciu plánov postupu s cieľom vytvoriť bezvízový režim hneď, ako tieto krajiny splnia potrebné kritériá;
4. poukazuje na potrebu rozsiahlejšej regionálnej integrácie a lepšej spolupráce v rámci regiónov, najmä v oblastiach, ako sú ľudský kapitál, telekomunikácie a energetika;

povzbudzuje štáty západného Balkánu, aby zintenzívnili svoje obchodné a hospodárske vzťahy s cieľom vytvoriť regionálny trh práce; zdôrazňuje zásadnú úlohu, ktorú môžu pri uľahčovaní hospodárskej a obchodnej spolupráce v regióne zohrávať regionálne organizácie a najmä Rada pre regionálnu spoluprácu, ako aj iniciatívy v oblasti regionálnej spolupráce, najmä Stredoeurópska dohoda o voľnom obchode (CEFTA); vyzýva Komisiu, aby pokračovala v podpore činností týchto organizácií a iniciatív; zdôrazňuje potrebu posilnenia bilaterálnej a regionálnej spolupráce v tomto regióne s cieľom zabezpečiť nepretržitý pokrok; domnieva sa, že rozvoj a posilňovanie regionálnych trhov môžu prispieť k lepšej pripravenosti krajín západného Balkánu tým, že sa vyvážia dôsledky otvorenia ich trhov európskemu trhu;

5. upozorňuje na existujúce nedostatky v oblasti infraštruktúry a bezpečnosti ciest, ako aj na naliehavú potrebu zlepšiť stav obchodných trás v tomto regióne;
6. vyzýva Komisiu, aby krajinám západného Balkánu poskytla ďalšiu inštitucionálnu podporu, najmä v súvislosti s certifikáciou kvality a uľahčením vývozu, a aby zároveň opätovne vyzvala štáty západného Balkánu, aby zlepšili svoje inštitucionálne kapacity;
7. vyzýva všetky orgány v regióne, aby pokračovali vo vyvíjaní potrebného úsilia s cieľom vytvoriť priaznivé podnikateľské prostredie, ktoré zvýši transparentnosť podnikovej správy a daňových zákonov, a aby pritom dodržiavali všetky pravidlá zamerané na podporu trvalo udržateľného rozvoja; ďalej ich vyzýva, aby venovali osobitnú pozornosť podpore rozvoja súkromného sektora, posilňovaniu malých a stredných podnikov a zvyšovaniu inovačnej kapacity tým, že sa vytvoria väzby medzi podnikaním a terciárnym vzdelávaním; v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu intenzívnejšieho boja proti korupcii na všetkých úrovniach a zlepšenia právneho štátu;
8. vyjadruje znepokojenie nad rozdielmi v úrovni kvalifikácie a slabou sociálnou súdržnosťou v regióne západného Balkánu; zdôrazňuje skutočnosť, že stabilitu a udržateľný hospodársky rast treba dosiahnuť prostredníctvom uskutočňovania hospodárskych a sociálnych reforiem, ako aj stanovením vysokých štandardov v oblasti ochrany životného prostredia;
9. poukazuje na význam environmentálneho rozmeru v hospodárskom živote krajín západného Balkánu; zdôrazňuje, že vyhlásenia o zamýšľaných opatreniach v oblasti životného prostredia sa musia opierať o praktické opatrenia a účinné štruktúry; nalieha na vlády krajín západného Balkánu, aby podporovali rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energií, zlepšili vykonávanie politiky odpadového hospodárstva a ďalej rozvíjali ekologicky udržateľný cestovný ruch s cieľom zachovať toto mimoriadne krásne prírodné a architektonické dedičstvo;
10. poznamenáva, že v regióne došlo k nárastu investícií zo strany medzinárodných subjektov, najmä v oblasti energetiky, cestovného ruchu a prírodných zdrojov; zdôrazňuje, že zahraničné investície a najmä priame zahraničné investície majú priaznivý vplyv na hospodárstva krajín v tomto regióne; zdôrazňuje však, že takéto investície by mali byť úplne transparentné, mali by sa riadiť rovnakými pravidlami pre všetkých investorov a nemali by podliehať politickému tlaku zo strany vlád krajín, z ktorých investičné subjekty pochádzajú;

11. so zreteľom na to, že medzinárodná finančná kríza zasiahla aj Európu a môže mať nepriamy vplyv na obchod a zahraničné investície v krajinách západného Balkánu, vyzýva Komisiu, aby sledovala tento vývoj a v prípade potreby prijala vhodné opatrenia s cieľom zabezpečiť hladký priebeh procesu stabilizácie a pridruženia, ktorý je v tomto regióne dôležitým faktorom stability a ktorého realizácia je v najlepšom záujme samotnej EÚ;
12. víta začlenenie krajín západného Balkánu do programov Erasmus Mundus a Tempus; vyzýva tieto krajiny, aby zriadili národné agentúry, ktoré sú potrebné na ich zapojenie sa do programov celoživotného vzdelávania (LLL), ako je Comenius, Erasmus a Leonardo da Vinci; vyzýva Komisiu, aby využila finančné prostriedky nástroja predvstupovej pomoci na úplné zrušenie poplatkov, ktoré štáty západného Balkánu platia za účasť na programoch celoživotného vzdelávania, tak, ako to už je v prípade programov Erasmus Mundus a Tempus; požaduje intenzívnejšiu spoluprácu a lepšie možnosti pre cezhraničné výmeny študentov, učiteľov a výskumných pracovníkov zo štátov západného Balkánu a z EÚ s cieľom oboznámiť obyvateľov a inštitúcie krajín západného Balkánu s programom EÚ a zvýšiť vzdelanosť; upozorňuje však na masívny odlev mladých kvalifikovaných ľudí z krajín západného Balkánu a zdôrazňuje, že je potrebné podporiť spätnú migráciu;
13. vyzýva krajiny západného Balkánu, aby vypracovali politiky zamestnanosti a daňové politiky a aby tak riešili problémy súvisiace s nezamestnanosťou, pomerne vysokými mzdami a vysokou mierou tieňovej ekonomiky;
14. poukazuje na to, že existujú podstatné rozdiely v hospodárskych a obchodných vzťahoch EÚ s jednotlivými krajinami západného Balkánu; na základe skúseností s doterajším procesom rozšírenia preto žiada, aby sa vyvodili potrebné závery a aby boli rôzne zložky nástroja predvstupovej pomoci pružnejšie, väčšmi sústredené na skutočné potreby a lepšie zamerané na trvalo udržateľný rozvoj týchto regiónov.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	6.11.2008
Výsledok záverečného hlasovania	+: 50 -: 0 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Vittorio Agnoletto, Roberta Alma Anastase, André Brie, Philip Claeys, Véronique De Keyser, Giorgos Dimitrakopoulos, Michael Gahler, Georgios Georgiou, Jana Hybášková, Jelko Kacin, Metin Kazak, Maria Eleni Koppa, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Johannes Lebech, Francisco José Millán Mon, Philippe Morillon, Pasqualina Napoletano, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Baroness Nicholson of Winterbourne, Janusz Onyszkiewicz, Ria Oomen-Ruijten, Ioan Mircea Paşcu, João de Deus Pinheiro, Hubert Pirker, Samuli Pohjamo, Bernd Posselt, Libor Rouček, Christian Rovsing, Flaviu Călin Rus, Jacek Saryusz-Wolski, Inese Vaidere, Geoffrey Van Orden, Marcello Vernola, Kristian Vigenin, Andrzej Wielowieyski, Jan Marinus Wiersma, Zbigniew Zaleski, Josef Zieleniec
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Árpád Duka-Zólyomi, Kinga Gál, Milan Horáček, Marie Anne Isler Béguin, Tunne Kelam, Miloš Koterec, Nickolay Mladenov, Inger Segelström, Jean Spautz
Náhradníci (čl. 178 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Wolfgang Bulfon, Rosa Miguélez Ramos

6.11.2008

STANOVISKO VÝBORU PRE ROZVOJ

pre Výbor pre medzinárodný obchod

k obchodným a hospodárskym vzťahom s krajinami západného Balkánu
(2008/2149(INI))

Spravodajkyňa výboru požiadaneho o stanovisko: Ramona Nicole Mănescu

NÁVRHY

Výbor pre rozvoj vyzýva Výbor pre medzinárodný obchod, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. zdôrazňuje úlohu regiónov v hospodárskom a spoločenskom rozvoji a v tejto súvislosti význam nástroja predvstupovej pomoci (IPA) pre podporu krajín západného Balkánu v procese demokratizácie a hospodárskej a spoločenskej transformácie a harmonizácie s európskymi normami, ako aj pre priblíženie sa týchto krajín štruktúram EÚ;
2. upriamuje pozornosť na skutočnosť, že existujú značné rozdiely v obchodných a hospodárskych vzťahoch so všetkými krajinami západného Balkánu; následne žiada, aby sa na základe doterajších skúseností s procesom rozšírenia vyvodili príslušné závery a aby sa jednotlivé zložky IPA pružnejšie, sústrednejšie a podľa potrieb zameriavali na trvalo udržateľný rozvoj týchto oblastí;
3. naliehavo žiada, aby sa prioritne podporili národné rozvojové plány zohľadňujúce hospodársky rozvoj mestských sídiel, ako aj vidieckych oblastí; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je mimoriadne dôležité podporiť primerané vzdelávacie, výchovné a školiace programy;
4. žiada Komisiu a členské štáty, aby pre nástroj IPA vyčlenili dodatočné finančné prostriedky, ktoré sú potrebné na rozvoj projektov podľa potrieb a aby zabezpečili účinnú a sústredenú pomoc na miestnej a regionálnej úrovni; zdôrazňuje význam projektov „ľudia ľuďom“ (people-to-people), ktoré sú zvlášť vhodné na to, aby ľuďom priamo na mieste sprostredkovali pridanú hodnotu Európskej únie;
5. domnieva sa, že miestne a regionálne orgány zohrávajú rozhodujúcu úlohu pri trvalo

udržateľnom hospodárskom rozvoji a posilňovaní občianskej spoločnosti, pretože konkretizujú vnútroštátne priority a priority Spoločenstva prostredníctvom projektov nadväzujúcich partnerstvá so subjektmi verejného a súkromného sektora;

6. víta skutočnosť, že jednou z priorít nástroja IPA je prispievať k rozvoju inštitucionálnych a administratívnych kapacít na západnom Balkáne na vnútroštátnej a regionálnej úrovni, a vyzýva Komisiu, aby posilnila túto oblasť činnosti s cieľom stimulovať rozvoj verejnej správy, pripraviť tieto krajiny a regióny na využívanie štrukturálnych fondov a napomôcť tomu, aby tieto krajiny uprednostnili prispôsobenie sa európskym normám vzhľadom na ich prípadné prístupenie v budúcnosti; naliehavo vyzýva Komisiu, aby pri zriaďovaní inštitúcií zaručila vysokú transparentnosť a aby uskutočnila príslušné opatrenia na zabránenie korupcii;
7. zdôrazňuje význam cezhraničnej a nadnárodnej spolupráce pre rozvoj spoločných projektov a vytváranie trvalých väzieb medzi regiónmi západného Balkánu, ako aj medzi nimi a regiónmi členských štátov EÚ; zároveň zdôrazňuje, že prospech z takejto spolupráce nie je len hospodárskej povahy, ale zahŕňa aj politický a ľudský rozmer, ktorý umožňuje zblížovanie medzi národmi a vládami a z dlhodobého hľadiska zaisťuje stabilitu a prosperitu v tomto regióne;
8. povzbudzuje regióny EÚ, aby iniciovali vytvorenie cezhraničných projektov s regiónmi západného Balkánu s cieľom nadviazať úzku a dlhodobú spoluprácu na regionálnej úrovni aj v oblasti výmeny skúseností a osvedčených postupov v rámci rozvoja európskych sietí regionálnej spolupráce; domnieva sa, že posilnenie Rady pre regionálnu spoluprácu umožní podporiť spoluprácu v regióne;
9. zdôrazňuje, že je potrebné zohľadniť rozvoj hospodárskej a obchodnej spolupráce konkrétne v oblasti Dunaja, aby sa zhodnotil potenciál tejto oblasti, ktorá spája Európsku úniu s regiónom západného Balkánu.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	5.11.2008
Výsledok záverečného hlasovania	+: 38 -: 0 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Emmanouil Angelakas, Stavros Arnaoutakis, Rolf Berend, Victor Boștinaru, Wolfgang Bulfon, Antonio De Blasio, Bairbre de Brún, Gerardo Galeote, Iratxe García Pérez, Eugenijus Gentvilas, Monica Giuntini, Ambroise Guellec, Gábor Harangozó, Marian Harkin, Mieczysław Edmund Janowski, Gisela Kallenbach, Miloš Koterec, Constanze Angela Krehl, Florencio Luque Aguilar, Jamila Madeira, Yiannakis Matsis, Miroslav Mikolášik, James Nicholson, Jan Olbrycht, Maria Petre, Pierre Pribetich, Giovanni Robusti, Elisabeth Schroedter, Grażyna Staniszevska, Lambert van Nistelrooij, Oldřich Vlasák
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Domenico Antonio Basile, Emanuel Jardim Fernandes, Francesco Ferrari, Eleonora Lo Curto, Ramona Nicole Mănescu, Flaviu Călin Rus, Iuliu Winkler

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	2.12.2008
Výsledok záverečného hlasovania	+: 17 -: 0 0: 2
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Daniel Caspary, Glyn Ford, Béla Glattfelder, Ignasi Guardans Cambó, Syed Kamall, Caroline Lucas, Helmuth Markov, Cristiana Muscardini, Vural Öger, Georgios Papastamkos, Peter Šťastný, Gianluca Susta, Daniel Varela Suanzes-Carpegna, Iuliu Winkler, Corien Wortmann-Kool
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Bastiaan Belder, Rovana Plumb, Zbigniew Zaleski
Náhradníci (čl. 178 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Armando França, Glenis Willmott